

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)

राष्ट्रीयसंस्कृतसंस्थानम् (मानितविश्वविद्यालयः)

५६-५७, इन्स्टीट्यूशनल-एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली -११००५८

शास्त्री - प्रथमवर्षम् - पञ्चमपत्रम् (व्याकरणम्)
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2016-17

पत्रम् -विषयः -

अध्येतुः नाम -पञ्जीकरणसंख्या -

अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः -

अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः -

अध्येतुः हस्ताक्षरम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम -

मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः -

मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः -

अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 x 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 x 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 x 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः 100	प्राप्ताङ्काः

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः -

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

स्थानम्

दिनाङ्कः

अध्येतुः कृते परामर्शाः,

प्रिय अध्येता ! भवता/ भवत्या पूरितं प्रदत्तकार्यम् अवलोकितम्। मूल्याङ्कनं कृतम्। मूल्याङ्कनस्य
आधारेण कुत्र कुत्र भवदीयः दोषः/लोपः/विस्मृतिः/भ्रान्तिः अभवत् इति ज्ञात्वा स्वाध्यायं पुनः प्रवर्तयतु ।
शुभकामनाः ॥

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

दिनाङ्कः

शास्त्री – प्रथमवर्षम् – पञ्चमपत्रम् (व्याकरणम्)

- विषयः - वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (स्त्रीप्रत्ययादारभ्य समासाश्रयविधिपर्यन्तो भागः) (100 अङ्काः)
निर्देशः - अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् त्रीणि (3) खण्डानि सन्ति । अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम् ।
Note - This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः - क

प्रश्नाः - विंशतिः समाधेयाः

अङ्काः - 20 X 02 = 40

निर्देशः : अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note : This section contains twenty five questions . Out of these twenty (20) questions should be answered.

1. 'बहुराज्ञी' इत्यत्र केन सूत्रेण डीप्?
2. 'ऊरुमात्री' इत्यत्र कः प्रत्ययः केन सूत्रेण?
3. 'तण्डुलान् ओदनं पचति' इत्यत्र गाम् इत्यस्य कर्मसंज्ञा केन सूत्रेण भवति?
4. 'विप्राय गां ददाति' इत्यत्र सम्प्रदान संज्ञा केन सूत्रेण भवति?
5. 'ओदनं भुञ्जानो विषं भुङ्क्ते' इत्यत्र 'विषम्' इत्यस्य कर्मसंज्ञा केन सूत्रेण भवति?
6. अधिकरणसंज्ञा-विधायकं सूत्रं सोदाहरणं लिखत?
7. 'अनुरूपम्' इत्यस्य समासविग्रहं दर्शयत?
8. 'सप्तगङ्गम्' इत्यस्य विग्रहवाक्यं किम्?
9. उपसर्जनसंज्ञा केन सूत्रेण भवति?
10. तत्पुरुषसमासस्य किं लक्षणम्?
11. 'तृतीया तत्कृतार्थेन गुणवचनेन' इति सूत्रे 'तत्कृत' इति किमर्थम् उक्तम्?
12. 'रूपवद्भार्यः' इत्यस्य कः विग्रहः? कश्च समासः?
13. "द्वन्द्वे घि" इति सूत्रस्योदाहरणं लिखत?
14. 'पूर्वकायः' इत्यस्य कः विग्रहः? केन सूत्रेण समासः भवति?
15. "अव्ययीभावः" इति कीदृशं सूत्रम्?
16. 'हरिहरौ' इत्यत्र केन सूत्रेण समासः भवति?
17. पूरणगुण.....। इति सूत्रं पूरयत?
18. 'गवाक्षः' इत्यस्य कः विग्रहः, कश्च समासान्त प्रत्ययः?
19. सन्धिसमासयोः मुख्यः भेदः कः?
20. "शेषाद्धिभाषा" इति सूत्रस्योदाहरणं किम्?

21. 'महत्' इत्यस्य तकारस्य आकारोऽन्तादेशः केन सूत्रेण भवति?
22. "तद्धिताः" इति कीदृशं सूत्रम्?
23. द्वन्द्वसमासस्य कति भेदाः सन्ति?
24. "ज्योतिर्जनपद....। इति सूत्रं पूर्यत?
25. नञ्समासे नकारः कतिविधः भवति?
26. "वयसि प्रथमे" सूत्रस्योदाहरणं किम्

खण्डः – ख

प्रश्नाः – पञ्च समाधेयाः

अङ्काः – 05 X 08 = 40

निर्देशः – अस्मात् खण्डात् केचन पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येकप्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते ।

Note : This section contains eight questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

1. "प्रत्ययस्थात्कात्पूर्वस्यात् इदाप्यसुपः" इति सूत्रं सोदाहरणं स्पष्टयत।
2. "प्रादिसमासस्य सम्यक् विवेचनं कुर्वन्तु?"
3. "साधकतमं करणम्" इत्यत्र तमब्रह्मणं किमर्थम्? स्पष्टयत?
4. "चतुर्थी तदर्थाथबलिहितसुखरक्षितैः" इति सूत्रस्योदाहरणं स्पष्टयत?
5. 'अनेकमन्यपदार्थे' इति सूत्रस्य सोदाहरणं व्याख्यां कुर्वन्तु?
6. 'गतिबुद्धिप्रत्यवसानार्थ.....इति सूत्रं विशदयत?
7. "अलुगुत्तरपदे" इति सूत्रस्याशयं वर्णयत?
8. "कर्तृकर्मणोः कृति" इत्यत्र 'कृति' ग्रहणं किम्? इति व्याख्यायताम्।

खण्डः – ग

प्रश्नाः – द्वौ समाधेयौ

अङ्काः – 02 X 10 = 20

निर्देशः – अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ । प्रत्येकप्रश्नः प्रायः त्रिशतशब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains four questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

1. समासान्तप्रत्ययानां सम्यक् विवेचनं सूत्रोल्लेखपूर्वकं कुर्वन्तु?
2. "कर्तुः किम्? माषेष्वश्वं बध्नाति" इति पङ्क्तिः व्याख्येया?
3. "समर्थः पदविधिः" इति सूत्रस्य व्याख्यां कुर्वन्तु?
4. अतिधीवरी, आर्यिका, अक्षणा काणः, स्थाल्यां पचति, ईशकृष्णौ, पञ्चकपालः, इत्येतान् प्रयोगान् साधयत।

